

ХУБИЙЛАНЫ ОСМАН

**ТУУГЪАН
ДЖЕРИМ**

ХУБЙИЛАНЫ ОСМАН

Контр-альпын акземплене

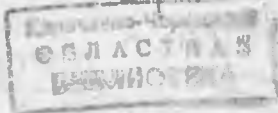
НАЗМУЛА

Ставрополь китаб басманы
Къарачай-Черкес бёлюмю
Черкесск — 1976.

С (карач.) 2

X 98

карач.-1864-1

X 98

Хубиев О. Родная земля. Сборник стихов. Карачаево-Черкесское отделение Ставропольского книжного издательства. Черкесск, 1976.

88 с.

Стихи посвящены Родине, коммунистической партии, людям труда.

С (карач. 2).

X $\frac{7-4-3-17}{M 159 (03)-75}$ 17-76

Ставрополь китаб басманы

© Къарачай-Черкес белюмю. 1976.

ДЖЕР

Джазынг, джайынг келелле джашнаб,
Нюр салалла бютеу болгъаннга.
«Джер неди?» — деб, алайдан башлаб,
Азмыдыла билмей соргъанла...

Тюз аркъангы теблей кече, кюн,
Биз солуйбуз сени хауангы.
Хар ненги да балсытыб бютюн,
Биз тогъуйбуз сени гарангы.

Тёзюмлюсе, сен чыдамлыса,
Тынгылайса, этсек да дауур.
Ачусайса, сен къургъакъыйса,
Керекли кюн табылмай джангур.

Джер—джашауну табхан анасы,
Сенсе, билсек, барын айнытхан.
Хар затынг да бирден джарашыб,
Кёллендириб, бизни ойнатхан.

Сенсе бизни керти юйюбюз,
Сенсе бизни таянчагъыбыз.
Разы эдик хар неге да биз, —
Мычыб келсе кетер чагъыбыз.

Джунчуулада джашауну джакълаб,
Чапыраса джюрегибизни.
Арт кюнде уа, къаты къучакълаб,
Кёкюрегинге джыяса бизни.

Сенсиз джокъду чегет, не сахар,
Сенсиз джокъду тенгиз, тюз, не тау.
Сенсиз танг да ахсыныб атар,
Сенсиз къайдан боллукъду джашау!..

МАЛКЪАР

Мен сюеме ёхтем джуртуму —
Кюню кёзюн ачханды бизге.
Джунчууладан халкъла къутулуб,
Насыб келди эллерибизге.

Къысылгъанды тюз Минги Таугъа,
Ехтемлениб Къабарты Малкъар,
Мал къошладан энген таулула
Ата джуртдан соралла хапар.

Мийик таула, къысыр къаяла,
Сизни агъартыб басады къар.
Ерюш джолла кёкге таяна,
Къуш уягъа ушайды Малкъар.

Сыртларында антау гебенле,
Тауларыны кючлебди чегет.
Тюше барсанг, анда, тюрюнде,
Сабан тюзле, байлыкъ, берекет.

Къонакъ сюйген ачыкъ адамла
Тюбейдиле хар атламында.
Джай, къыш болсун — керек заманда
Табарыкъса тенглени мында.

Ашыгъалла кёбле узакъдан
Разы болуб бары да сениге,
Тансыкъ болуб келген къонакъгъа
Къучагъыны джаяса кенгиге.

КЕЗЛЕУ

Шахардан кенгде,
Джарны эринде
Шоркълудайды шыбырдаб суучукъ.
Къарасанг сынаб,
Кетмейди узакъ,
Ол турады къубула, джунчуй.

Ташымайды джюк
Гитче кёзлеучюк,
Джолоучулукуъну билмейди ол.
Тарыгъуларын,
Бютеу хапарын
Тизсе, тынгылайды ёзен, къол.

Тюшсе эсине,
Кеси кесине
Ол айыб этеди, тёзалмай:
«Былай чырмала
Мен нек турама,
Узакъда тюзлени кёралмай?»

Акъсынла, бёрке,
Кёк тенгизлеге.
Сен сукъланма уллу суулагъа, —
Джолдан аджаша,
Болгъанны баса,
Аз халеклик салмайла ала.

Теренде туруб,
Тазады сууунг,
Сенден ичеди суу кюсеген.
Гитче эсенг да,
Тикде эсенг да,
Джолоучулагъа къууанчса сен.

СЕНИ МИЛЛЕТИНГ

«Кимди миллетинг?» — деб сорадыла,
Таб, паспортунга джазалла аны.
Айт, ол болубму къаллыкъды сора
Кетмез белгиси хар бир адамны?!

Майна ногъайлы, черкес, абаза,
Ол а ушайды шашмай тегейге.
Къарнашладыла ма энди ала,
Огъурлу тангига тюбейле бирге.

Ташламай ала джолда бир-бирин,
Тюрлендирелле ёмюрню тархын.
Баралла хамаи ашыгъыб дженгил,
Тёнгеретелле джашауну чархын.

Сорадыла энтда миллетни,
Ол эрменлиди, бу уа абхазлы.
Джашайла билмей джаулукъну, дертни
Энди халкълары таулу Кавказны.

Ол оруслуду, бу къарачайлы,
Ол чеченлиди, ма бу уа — къалмукъ.
Тышында къалсакъ джангыз бир айны,
Тансыкълайбыз барын да талиыб.

Сорулсун, айхай, адамны аты,
Атасы кимди, юретген муну...
Кёргюзтсюн сора кесини хатын,
Аперим! — дерча, бар эсе джугъу.

Адамладанды къайсы миллет да,
Сорула турсун болуму, ишн.
Сорулсун хаман адамлыкъ, иннет,
Анга уа огъай деялмаз киши.

Биз ышарабыз бирча къууанчха,
Бушуу уа бирден этедн салкъын.
Джокъду бизде ёге, не башха,
Ансы кимдн сюймеген халкъын.

Бир деу терекни бутакъларыча,
Бирден джашнаб чагъалла халкъла.

Джашаб келелле, тюз къарнашлага,
Джетген кюн ала бир-бирин сакълаб.

Саулай халкъда уа болмайды ыйлыкъ,
Бек тюздю аны джолу, иннети.
Сен болма бузукъ, кёргюзме къылыкъ,
Ыйлыгыр кибик сениге миллетинг.

«Айт миллетинги?» — деб сорадыла,
Таб, паспортунга джазала аны.
Ол болуб къалмаз, ийнан сен анга,
Кетмес белгиси хар бир инсанны!

АЙТАЛМАЙ

Биринчи тюбешген сайын
Сёз табалмай адамла,
Джюрекдегин айталмайын,
Джунчуй болурла ала.

Не зат болур джюрекдеги?
Тура болурму къайнаб?
Айта келсин бизге бери,
Къаллай эсе да джууаб.

Ауузу тылмачлыкъ эталмей,
Азмы барды кыйналган...
Джюрегинг болса чууакъ, май,
Сеннге ышарыр хар джан.

Болалмаса тилниг тылмач,
Джюрек турсун ачыкълай,
Джууукълашмайын сууукъ къач,
Джашнаб турсун жарыкъ джай.

БАР ЭСЕ КЪУУАНЧ

Кёкге булут чабмасын дейдиле.
Сюймейле тубан басарын,
Кюнню уа тиерин излейле,
Хар тангны жарыкъ атарын.

Джити къаяла, чегет, сырт, тау.
Кёзге боладыла джубанч.
Тубан, булут да тюлдюле сылтау,
Джюрекде бар эсе къууанч...

ТЮБЕМЕГЕНМЕ

Хар кимни да кёлуне джетген
Табылырмы аллай биреулен?..
Бар эсе, айтсын эшитген, билген,
Тюбемегенме аллайгъа мен.

Хар адамны бирер мураты,
Кими халал, кими уа — къаты.
Бири — джаяу, бири уа — атлы,
Бирер иши, мадары, анты.

ТАУДА

Чегет башында къысыр къаяны
Тюз тѣппесине къонду илячин.
Ерлейди уучу тикни таяныб,
Чыгъады анга тер джууб чачын.

Деу илячинни агъызама деб,
Къууанч тыбырлы болгъанды джарыб.
Ехтем къанатлы къарайды кѣкге,
Башын кѣлтюрюб, кѣзлери джаныб.

Кёксюл къартчыгъа излейди азыкъ —
Ол чууакъ кёкде кълкъады тёншюб:
Тау кёгюрчюнню марайды ачыкъ —
Аярыкъ тюлдю, бууалса джетиб.

Ма, джууукълашды уучу ышаннга,
Ол имбашындан терк алды шкогун.
Таб, къараргъа да турсунмай анга,
Илячин кёкге атды мыллыгын.

Кёзню джумгъунчу чыкъды мийикге,
Ызындан тюшдю ол къартчыгъаны.
Кёгюрчюн къачыб букъгъанды тикде,
Эслеген болур ол тау къушланы.

Къанат таууш эшитгенлей, уучу
Тюнгюлюб атды шкогун бойнуна.
Къутулалмады къартчыгъа, джунчуб,
Тау къушну тюшдю къолуна.

Ёлюр саусуз болду кёгюрчюн,
Уучу да къайтды бузулуб къаны.
Муратын табды батыр илячин —
Ол къартчыгъаны тас этди джанын.

КЮН ЫШАРАДЫ

Кюнню джарыгыш Джерге къызгъаныб,
Тум къара булут джабханды кёкню.
Ол да кёлюне джетмейин аны,
Бузун кюзлюкге хатерсиз тёкдю.

Кюн ышарады мыйыкъ тюбюнден:
«Бош дыгаласны къойчу сен, булут.
Ийнана эсенг, ёмюрде сенден
Этмей эдим мен быллай умут.

Мен къыздырмасам Джерни, сууланы,
Атынг-чууунг да тас болур эди», —
Деб кюн мийикден сынайды аны,
Таякълары бла нйнакълай Джерни.

Шо сора, отча, къысды иссилик,
Къызгъанмай тёгюб кюн алтын нюрюн,
Кёз къаматырча аяусуз тийиб,
Хакъ кишилигин таныталды кюн.

Кау-куу болдула устуккулары,
Будутла кёзден ташайыб керн.
Кюн бла ойнаргъа джетмезин къарыу
Булут биледи ол кюнден бери.

ДЖАН ДАРМАН

Сиз кѣргенмисиз джай къар джаугъанны,
Джашил къырдышны агъартыб юсюн?
Бителгенлерин сиз тау джолланы,
Тобукъну джабхан хире къар тюшюб.

Къыш чилледе уа джангур себелей,
Джибигенмисиз джиликге джетиб?
Къулакъ юзюлюб, кюртле тигелей,
Сиз кѣргенмисиз ташланы элтиб?

Къачдан сора сиз джанкъылычны
Эслегенмисиз эл къыйырлада?
Сиз эшитгенмисиз кѣк чартлагъанны
Къыш кечеледе къарлы таулада?!

Кюле тургъанлай джыламукъ тѣкген
Кѣблени кѣрюб, сейирсинебиз.
Ауушдан ѳтген, абыныб чѣбге,
Абчыгъанын да сынаб билебиз.

Сарын бла кюлкю тюлдюле тенгле,
Айхай, джокълайла кѣзюулеб бизни.
Аджалны къыстаб нерча кенгнге,
Чыгъармы мадар, ким айтыр тюзюн?

Ай да тутулур, Джер да тебренир,
Тенгиз чайкъалыб, чыгъар къабындан.
Къартлыкъ да джетер, бушуу да келир,
Алай а джашау барыр аллына...

ТЕГЕРЕГИНГЕ КЪАРА

Талашалла суу шоркъала,
Бюркюлелле боранлаб.
Тюз дуу деб джаналла ала,
Кёзню алдаб, джылтыраб.

Ойнайдыла кюн таякъла,
Сууну джалаб ийнакълай,
Ашхы джолгъа! — деб къучакълай,
Ашыралла узакъгъа.

Кюн батханлай, ай чыгъады,
Сыртны, къолну агъарта,
Салкъын аязчыкъ къагъады,
Хансланы шыбырдата.

Аз келсе да быллай кече,
Огъурлуду хар джаннга.
Ай толгъанды ма бюгече,
Тёксюн нюрюн болгъаннга!

ТАНЫШЛА

Тюбейдиле хар кюн сайын,
Салам бере, танышла.
Олсагъатдан, мычымайын,
Чачылалла сагъышла.

Себебдиле джюреклеге
Шагъырейле, танышла.
Ушайдыла аллай кюнле
Джаз эртденнге, алгъышха.

Боладыла татлы тенгле
Тюз иннетли танышла.
Джокъ эсе уа тенгинг сени —
Бюгюнден излеб башла.

ДЖУЛДУЗЛА

Кёкню узуну, кёкню кенги —
Джулдузла, джулдузла, джулдузла...
Эсим сизге кетибди мени —
Турсагъыз да сиз кёкде «бузлаб».

Джокъду сизде не чек, не ёлче —
Кёкню бетин алгъансыз саулай.
Сиз турасыз хар дайым кече,
Тюз накъутналмазча, джаннганлай,

Учсакъ да миллион джылланы,
Барлыкъдыла тюбег джулдузла.
Андам ары да не болгъанын
Билрге излейдиле адамла.

Джокъду алкъын барын санагъан,
Учсуздула, къыйырсыз ала.
Бошалмагъан, тауусулмагъан —
Джулдузла, джулдузла. джулдузла...

МАКЪАМ

Джарыкъ макъамла, мутхуз макъамла
Джырланадыла кюнде, кечеде.
Сагъышландыра, бир учундура,
Эшитилелле хаман тюшюмде.

Джарыкъ макъам согъулсун джолда,
Ол эжиуюдю джаш джюреклени.
Биз тынгылайбыз шош макъамгъа да, —
Ол къобарады тёппе тюклени.

52024-1264

Макъам айтады джашауну халын:
Джашнагъан джазын, сууун, чегетни,
Таурухладача сейир хапарын,
Джюрек джарсыуун, суююмлю бетни.

Кюн таякълагъа ушайды макъам, —
Тёзмейле анга къар, боран, не буз.
Джашауну сынаб, къарай билалсанг, —
Учсуз макъамды бизни джолубуз.

Джууукъ болурла узакъ джууукъла,
Сейир макъамгъа бирден къошулуб.
Джырларыкъдыла аны туудукъла
Бизден да таукел, бизден да джарыкъ.

САБИЙ ТУУГЪАНДЫ

«Сабий туугъанды Наурузлагъа!» —
Деб джетгенди, суююмчю чабыб.
«Алагъамы туугъанды сора,
Алийни кызы берди табыб!» —

Деб талай къатын даулашадыла,
Кимникиди бу туугъан сабий?
«Эки юй да къууанадыла», —
Деб ышарады анасы Ханий.

«Туугъан сабий тууады халкъгъа —
Хар кимге да огъуру джукъсун!
Болсун кючю сау элни сакълар,
Эли ючюн бѣлюб джукъусун»,

Деб сѣз къошду хоншусу Абдул, —
Ол сиреледи сылаб сакълалын.
Сѣзюн бары этдиле къабыл,
Тюзге санаб хар бир айтханын.

Барын да эшитиб тургъан устаз
Былай айтды: «Алгъыш этейнк,
Элни ёмюрю болсун узакъ —
Элди аны адам этерик!».

КЪАЙСЫДЫ ОНГЛУ?

«Къайсыды онглу?» — деб сорадыла,
Билимден учуз кѣрюб акъылны.
Ечешгенле да кѣб боладыла,
Былай этерми керти акъыллы?...

Джан бла тѣнгекча, алай шохдула,
Эгизледиле акъыл бла билим.
Ажымым джокъду анга къуру да,
Ангылатыргъа джеттишсе тилим.

Акъял болмаса, кыйынды билген,
Билимди сууну, кёкню аулатхан,
Адамны элтиб айгъа миндирген,
Къара кечени кюнча джарытхан.

Билим бла акъял болуб нёгерле,
Джарыйды джашау кюн-кюнден такъял.
Джашаб турсунла ёмюрю бирге,
Джангылыкъ ача, билим бла акъял!

КЮНЛЕ

Сагъатла, кюнле бош кетселе да,
Таб, айла, джылла терк ётселе да,
Биз билмей эдик анга къайгъыра,
Заман къайтмазын таний, айыра.

Багъалатабыз энди заманны,
Ол сакъламайды сынгар адамны.
Таб, къызгъанабыз кече солургъа,
Джылла джылладан башха болурла...

Бюгюнча билсек заман къайтмазын,
Бош иймез эдик бир такъыйкъаны.
Тюшюнюрле деб ийнаныб, базаб,
Энди джашлагъа айтабыз аны.

ТАМБЛАГЪА АШЫКЪ

Биз сан этмейин, не джетншмейин
Къаллай бир иш къалады джарты...
Билим азлыкъдан, эбин билмейин,
Кёбдю джарсыу, бошалмай арты.

Унутханынгы тюшюр эсинге,
Сал къарыуну билим алыргъа.
Таймаздан юрен, тюзел ишинге,
Хомухланмай силкин аллынга.

Тамблагъа ашыкъ, анга хазырлан,
Джарсыуланы элтме сен ары.
Бирин къоймайын аланы саудан
Тюзетирге барды мадарынг.

НЕДИ СЮИДЮРГЕН...

Кими сюеди джюрюгенинден,
Кими сюеди таб кийиминден,
Не тойда уста тебсегенинден,
Бир джарыкъды деб, не билиминден.

Ким ауазындан суйгенме дейди,
Эшмелелле дер джукъусуз этген.
Ким сюегине эсин неди, —
Джан джокъду, дейди. тюз анга джетген.

Алдалла мени ала кёзлери,
Дерге ёчдюле бир къауум джашла,
Эшитгенлей алаамат сёзлерин,
«Эсириб» къалдым, дейдиле, къызла.

Кими халисин, кими суйюмюн
Джаратханма дер, джукъ айтсанг, чарлаб.
Ким мыллык атыб элтир келинин,
Бетин кёргюнчю, джашыртын урлаб.

Неди суймеклик, неди суйдюрген?
Бирер башха некди джоллары?
Аны джууабын бармыды билген,
Хар бир ышанын айтырча таныб?..

НАРАТ

Нарат терек скоеледи
Джол джанында.
Джер «тебренсе», бюгюледи
Ол аллына.

Къююлалла гагаракла
Джерге,джерге,
Болмайдыла асыу анга
Сууукъ джелле.

Джайылыбды хар бутагъы
Аны кенгиге,
Ачылгъанча деу къучагъы
Аны меннге.

Шындык чегет сенсиз къалса,
Болмаз чегет.
Излемейме, сени табсам,
Башха «көгет».

Къууат саласа, деу кибик,
Сен таулагъа.
Джылтырайды чайыр эриб,
Джуууб агъа.

Бетинг турады бузулмай,
Не къыш, не джай.
Нек сюеме сени былай? —
Билсем, айхай...

КЕРТИ ТЕНГ

Сен керти тенгни суй джанынгдан да,
Ол джетерикди, сен абысанг да.
Ол кѣобарлыкѣды, сен джыгѣылсанг да,
Унарыкѣ тюлдю, таб, джалынсанг да.

Кѣл этерикди мыдах кюнюнгде,
Ол кѣпюр болур барлыкѣ джолунга,
Ол мыдах этмез сени ѳмюрде,
Мадар табалса, келсе кѣолундан.

Сен керти тенгни тут кѣол аязда,
Бил, керти тенгди сени кѣутхарлыкѣ.
Тенги болгѣанны хар кѣалайда да
Кѣлю ойнайды, болады джарыкѣ.

ШОРКѢА ТАУУШ

Шоркѣа тауушха сиз, кѣулакѣ салыб,
Тынгылаймысыз мийик таулада.
Уллу бушууда тамам таралыб,
Сарнагѣанчады тюз кѣулагѣынгда.

Бир тынгыласанг, суйген кызынгы
Сен эштириксе таныш ауазын.
Ийнакъ сёзлериң, таб, ышаргъаның
Сен эштириксе, эсинг аязыб.

Бир тынгыласанг, эжиу этеди
Ол биз талпыучу сейир джырлагъа,
Кюн ачылгъанча, къайгъынг кетеди,
Эсинг бёлюнюб шоркъа таууша.

Мен эште эсем суу шоркъаланы,
Излериң тюлме сыбызгъы, къобуз.
Мен тансыкъ болуб, кюсеб аланы
Баргъанма таугъа, танг атмай къобуб.

Суу шоркъалагъа, шош толкъунлагъа
Джууукъ барыб бир тынгылагъыз...
Болмагъанлыкъгъа тылмач арада,
Кёб сейир затны ангыларсыз.

ТЫЙМАЙДЫ

Джолгъа салма сен айыб,
Аджашдырыб ийсе да.
Кёлюмдегни айтайым,
Таб, джанынга тийсе да.

Къайры да барады джол,
Эрлетеди тиклеге,
Эндиреди тюзге ол,
Миндиреди тёппеге.

Джолну джокъду терслиги,
Ол тыймайды кншини,
Барыр джеринги билиб,
Оздурмасанг ишини.

Кёб эселе да джолла,
Къыйынды тюзюн табхан.
Игимнди адамгъа,
Аджашыб, ардан чабхан?...

КИМНИ СЮЕСЕ

Кимни сюесе, деб кёб сорабыз
Джангы тилленген гитче сабийге,
Къууанч тыбырлы болур анасы,
«Джангыз анняны сюеме», — десе.

Къайда аттясы, кёб къарнашлары,
Сау эгечлери, джууукъ, танышла?
Не джаулукълары барды аланы,
Айры этерча бюгюнден башлаб?!

«Сен менден сора суйме кишини», —
Деб юретеди туугъан атасы.
Ийнан, кесибиз бузабыз ишни,
Ангыламайын сёзню хатасын.

Суйсюн анасын, джууукъну, тенгни,
Суйсюн джашауну, Джерни, дунияны.
Суйсюн шахарны, суйсюн хар элни, —
Ала юлюшсюз къоймазла аны.

ТАНСЫКЪЛАБ

Тыш къраллада сынагъанма мен
Дангыл тюзлени, мийик таулары,
Шахарларына, элlege тюбей,
Кёргенме барын кесим айланыб.

Деу сахарына, сейир элине
Тенглешдирмейме бизде бир джукъну.
Ауушдурмайма джангыз бирине,
Таб, джаяу джолну, къулакъ суучукъну.

Кюз биченликни мусхот ийисин,
Чегет таланы салкъын аязын,
Тансыкълаб, бизде солуса эркин,
Ауруб джатхан да къобар аязыб.

УШАШЛЫКЪ

Кемсиз мыдах бла кемсиз джарыкъны
Джокъду дейднле ушаш затлары,
Ашай болмазла бирге «азыкъны»,
Биле болмазла бир-бирин таныб.

Алай болса да къарагъыз сынаб,
Ушагъан зат а барды алада.
Бирн билмейди бушуугъа чыдай,
Бирн билмейди, бир кюлсе, тохтай.

АТМАЗ

Джуртунг — элингди,
Джуртунг — джерингди,
Насыбынгды — билалсанг — Джуртунг.
Ол сени сатмаз,
Джарсыуда атмаз,
Олду сени ашхы умутунг.

Аны сен джакъла,
Джунчуудан сакъла —
Айырма аны табхан анангдан.
Турмайын артха,
Киргелле отха
Джурту ючюн керти адамла.

АДЕБ

Эски болгъанса, дейдиле сеннге
Тюбешген джерде тенгле, танышла,
— «Нек баш урама сора биреуге?» —
Деб даулашалла джолда экеулен,

«Джалынныкъ тюлме сынгар инсаннга,
Сен ажымсыз бол, джыгырам, анга.
Кимден онгсузма мен терилрге?
Нек джалынмайла къалгъанла бизге!» —

Дейди биягъы, тебдириб кесин,
Тенги айтханнга бёлмейин эсин.
Ол эштирге да сюнмейди аны,
Не кюрешсе да дженгмезин таныб.

«Къалай санайым мен сени тюзге,
Джалынсын, — дейсе ма ол да бизге.
Сен ант этесе, баш урмазма, — деб.
Джалыныу тюлдю, къарнашым, адеб.

Сенден илгизлик болгъанлы адеб,
Ташлагъандыла сени намыс, бет.

Ма аны ючюн бермейди салам
«Сени таныгъан, шагъырей адам», —

Деб джууаб этди ол, башын булгъай,
Разы болмайын, джюрегин кыйнай.
Адеб а — сыйды, адамлыкъды ол.
Керти тенгликге ачады джол.

ДЖАМЧЫ

Къанаты эди джамчы таууну,
Кийиз, джууургъан болгъанды анга,
Айтыгъыз, кимди билмеген муну,
Биз эсгертирча бюгюн адамгъа.

Тауда, тюзде да алкъын кѣбдюле:
«Керекми эди джамчы?» — дерикле.
Къара джамчыны джабханла эртде
Урушда ълген тулпар ълюкге.

Къара джамчыны къара кюнледе
Таулу джигитле кийгенле атда.
Ол джамчы бла кыыз келтиргенле,
Орайда айтыб, таулула артда.

ДАУУРБАЗ

Джаула бизни джолубузңу
Терслеселе,
Ачыуланыб, джан-джанларын
Сермеселе,
Илинирге чурум-сылтау
Излеселе,
Дауурбазла дюнг дюнг эте
Тебреселе,
Джутлукъ этиб, бизге ала
Къатылсала,
Къайгъы кириб, рахат халкъла
Чагъылсала,
Ертен тюшюрюрча бизге,
Джилтннди ол.
Джукълатыргъа мадар изле.
Сагъай, сакъ бол!
Джигитликге бизни халкъла
Чакъырсала.
Эл, сахар да джаугъа бирден
Атылсала,
Салмасынла сора бизге
Айыб джаула—
Думп этерге уру къазгъан
Саулай халкъгъа
Джетген кюнде кимни табар
Теинге, джакъгъа!

«БАГЪЫРЛА»

Тау элчикни кенг орамында
Сюеледиле эрикген джашла.
Бир харх эте, бир ачыулана,
Ма, безийдиле эртденден башлаб.

Бутсуз къартчыкъ эки таякъ бла
Бурууну джанын келеди солуй.
Ол мууалды, хаман абына, —
Сау джыл узуну кёрюнюб джолу...

Гёбел джашла пырх-чырх этелле,
Бир уллу къууанч келгенча элге.
Бир-бирлерин ойнаб тюртелле,
Бёгекдиле, келмей джукъ кёлге,

Къатларына джетди аскерчи,
Башын кёлтюрюб, ол салам берди.
Дюргең джашны сёзюн эшитгинчи
«Къан дыгаласын» бетинде кёрдю.

Миз киргенча, чанчды джюреги,
Сермеб урурча тюрленди бети.
Сёз айталмай, бираз сирелиб,
Ол, башын булгъай, юйюне кетди...

Кёкюрегинде сакъат таулуну
Дуу джанадыла алты ордени,
Кёпюрню джаудан сыйыргъаны ючюн
Берилгенди ма аланы бири.

Такъгъандыла «Къызыл Джулдузну»
Хорлагъанды, — деб тогъуз тушманны,
Сынагъанды боранны, бузну —
Къайсы бирине тизсин ол аны...

Ючюнчюню бергенлери уа —
Талай тобну кюйдюргенди ол.
Аджалдан къоркъмай, джигитлиги бла
Бизни аскерге ачханды ол джол.

Сабийлерибиз эркин ойнарла,
Тюзлюк джашауда табарла насыб, —
Деб, джан аямай болгъанын сакъат
Ма орденлери туралла айтыб.

Бююнлюкде уа гынтдылы джашчыкъ
Самаркъау этиб кюледи анга.
Джунчуй кетди алайын ташлаб,
Сакъат аскерчи тохтай, ахсына.

Бизни ючюн тегюлген къанны
Къайсы болалды унуталырча?!
Эркинлиги бармыды аны,
Халкъ бла джашаргъа умутланырча?!

АБДУЛЛАХ ТЕНГИМЕ

Шо, бир табсам къараб кёрюрге,
Сёлеширге кюсейме сени..
Мен разыма кесим ёлюрге,
Кетгенден эсе сенича тенгим.

«Тубанлы кёлню къучакълайма», — деб,
Эсингдемиди, суугъа киргенинг?...
Бизни тас этиб дугъум чегетде,
Ол кюн харх этиб бизге кюлгенинг?...

Анангдан «джангы тууа» эдинг сен,
Сабий ышарыб кёрсенг орамда.
Сюйдюрген эдинг бизге кесинги
Къуру ашхылыкъ билиб адамгъа.

Кюлген тауушунг келеди меннге,
Унуталмайма шош тюрсюнюнго.
Кёб сагъынабыз, ахсыныб, тенгле
Бизни къоюб кетген кюнюнго.

Тас болуу, къорау уллу ачыуду,
Болушургъа мадар табылмай,
Бек татлы тенгни кёрге ашыруу
Анданмы тынчды, айтсакъ гартынмай!..

КЪУЛАЧЫМ ДЖЕТСЕ

Къулачым джетсе, Ата джуртуму,
Джюрегим тишлеб, къучакълар эдим.
Хар адамыны, сормай тукъумун,
Мен багъалатыб тансыкълар эдим.

Тилим джетмейди хапар айтыргъа
Аны джеринден, чууакъ кёгюнден.
Айланы туруб къайтыучандыла
Узакълыгъындан, аны кенгинден.

Суратын салыб танытыргъа уа
Къайда бояула, къайда усталыкъ?...
Аллай мадарла болмайдыла да,
Къараб турабыз сеннге къууаныб.

ТЫРМАШХАН

Къагъылсала эшикле,
Зынгырдаса телефон,
Сен къобаргъа хазыр бол,
Сакълатмазча эшикте.

Ол кёзюуде кёлюнге
Келе болур джюз къайгъы...
Сынаймыса кесингде? —
Аны джокъду айыбы.

Къууанч, ачы хапар да
Мычымайла сакълатыб.
Сайлар мадар болса уа, —
Осалын кери атыб...

Къайгъынгы тас этерге
Келалса уа къолунгдан...
Муратынга джетерге
Изле, тырмаш хар инсан!

БИЗНИ ЮРЕТДИ

Сынгар кюнню ингирге дери
Туралсам эди сагъыш этмейин...
Минг джерге эсим чагъылыб мени,
Джерни этегин аулаб джетмейин,

Къыйнар ючюн къоймайды мени,
Хар затха да бёлюнюб джюрек.
Унуталмайса танышны, тенгни,
Ансы башына къайгъы ким излер.

Къалмайды джюрек эзилір ючюн,
Къулакъгъа алмай джарсыу этгенни.
Тура эсе да биягъы кючю,
Нек нуутады джашлыкъ кетгенни...

Огъай! Бой берну джылгъа, заманга
Къылыгъы тюддю ётгюр джюрекни.
Не арысакъ да, тохтаб къалмазгъа,
Сабыр болмазгъа бизни юретди.

СЕЛЕШИР ЧАГЪЫН

Бешикте сабий алкъын тилленмей,
Джюююлдейди бизге, ышарыб.
Джаш аначыгъы, не дерге билмей,
Ёседи къарыш, къууаныб, джарыб.

Ол сабийинне нийб кёзлерин,
Чырт эслетмезге излейди бизге.
Аны орнуна кимди тёзерик, —
Ол айыб тюддю, не айтхын тюзге?

Баласындады ананы эси,
Сынай болурсуз сиз аны хаман.
Ол баласына, джюрегини тёгюб,
Сёлешир чакъны сакълайды аллын.

ТЕЗЮМ

«Чырт ачыуланамыса?» — деб
Соралла манга.

Къоймайдыла джууаб излеб
Таныш адамла.

Не айтайым, къайдам, сизге,
Къыйынды джууаб.

Мен скоймейме кюреширге
Кимни да къыйнаб...

Чюйре къанда къызарышхан
Болмайды кюнюм.

Орча этерге чабышхан
Болурма, тюзю.

Къыйналмайды деб джюрегим
Айталмайма мен.

Айхай, толса уа тилегинг,
Разы болуб тенг.

Тебиб, къызыб алынгандан
Бармыды файда?

Тёзюм онглуду барындан,
Анга тенг къайда!

Мен башха зат излемейме,
Кетмесин тѣзюм.
Къодулу болсун демейме
Джангыз бир сѣзюм.

НЕК ТЮБЕЙДИЛЕ?

Джерин юсюнде
Адам улугъа
Береди хар ким
Кесича багъа,

Къатылыкъ барды, —
Дейле дуняда,
Джорукъну терслеб,
Сѣгюб адамла.

Къалай кечилир
Адам ѳлтюрюу,
Не зорлукъ этну,
Ичги, ѳтюрюк?

Сорама сизге,
Хар бир инсаннга,
Нек киредиле
Джаныуар къанинга?

Къайдан чыгъады
Бетсинну, зарлыкъ?
Кесине теджеу
Кимден да артыкъ?

Нек тюбейдиле
Кир иннетлиле?
Айыб келтире
Бютеу миллетге?

Терк тюзелир джол
Джокъмуду анга?
Деб сагъышлана
Чыгъама тангнга.

ДЖЫР

«Сюйген джырыма
Мең къулакъ салыб,
Къалкъыб къалыргъа разыма», —
Дейдиле кёбле,
Тамам махтаныб.
Бир сейирсинигиз анга!

Болурму инсан
Джыргъа джукълагъан,
Ол чыкъгъан эсе «бешикден?!»

Джыргъа, къобузгъа
Эрийле бузла,
Кенг ачылалла эшикле.

Билмейди чекни —
Аулайды кёкню,
Азыгъы болуб джюрекни.
Салады къууат,
Береди къанат,
Джыр учундурады кёбню.

Керти да арну джыр
Къулакъ салдырыр,
Джигитликге да къобарыр.
Джызылдар санынг,
Терк тебер къанынг,
Кёзюнг, джюрегинг да джарыр.

Бир-бирде уа джыр
Сагъышландырыр,
Оюм этерча дунягъа:
Елген тенглени,
Кюйген эллени
Борч салады унутмазгъа.

Огъай, адамла,
Мен ийнанмайма,
Къалай джукълайла джыргъа?

Аш, джукъу демей,
Тынгылайма мен,
Джырласала да «шыбырдаб».

Джыр — соймекликди,
Джыр — ёмюрлюкдю,
Ол уятады таулары.
Джыр джарыкъ джолду
Кёл берген олду,
Насыбларыды саулары.

Джыр, халкъча, сауду,
Ол да джашауду,
Ийнар, таб, кюу да тюрберле.
Къууанчлы джырла,
Кенгиге джайыла,
Нюр чачсынла бютеу джерге.

ДЖАУУМ

Джауады джангур, ууакъ себелеб,
Чартламайды кёк джерге кюкюреб.
Шоркъулдаб баргъан кёрмейсе ырхы,
Джибийди арбаз, сабанла, дуркъу.

Баурун джерге бергенди тубан,
Джер бетли болуб келеди Къобан.
Кюн ачылмайды эртденли джаууб,
Терек чапыракъла тегюб джыламукъ.

Тауну, тюзню да кермейсе къараб,
Бир зат къыйнайды джюрекни талаб.
Тутмайды санынг, къолунг, аягъынг,
Къалкъыб къалырча былай таяныб.

Алай а джерге хурметди джауум,
Чакъмайды олсуз тюзюнг, не тауунг.
Джауумсуз джокъду бичен, не сабан,
Къайсыды аны билмеген адам!

Джокъду аласыз битим, берекет.
Аны джашау да бизге юретед.
Сейир тюлмюдю сора адамгъа:
Сюнмей тюбейбиз къаргъа, джангургъа.

ТЕРЕК БЛА АДАМ

Доммай талагъа джетиб баргъанлай,
Кересе шындык чегетни.
Хар къалайда да наз, нызы, парат
Джабалла тикни, кюнбетни.

Джол ншлейдиле джашил чегетде,
Ауалла назла, нызыла.
Тынгылайдыла таула, кюнбетле
Балта тауушха, мычхыгъа.

Ехтем назла уа къайырадыла
Башларын, кёкге джетдире,
Джолчула уа айырадыла,
Джолну суу бойнун элтирге.

Мазаллы назгъа тирелгенди джол, —
Кесилмей болмайды терек.
Мычхы ташайыб, ынгычхайды ол,
Болушалмайды тегерек.

Адам келди да кёрдю быланы,
Быргъады алыб мычхыны.
Джюреги тебиб, тюрленди къаны,
Джашлагъа этди ол хыны:

«Бу да бир джанды, не хата этди,
Былай соярча хатерсиз?
Мурдаргъа тебген—ол адетди,
Инсан туююлсюз энди сиз!»

Мычхычыла уа, уятлы болуб,
Къарамыйыкъгъа къарайла.

Джолну къалайтын барлыгъын соруб,
Къобуб, алайдан джанлайла.

Джашайды энтда джаралы терек, —
Мычхы ауузундан сау къалгъан.
Салам береди ол сизге тюеб, —
Адамды аны къутхаргъан.

ТЕБЕРДИ БАШЫ

Джылгырайдыла чууакъ кюнледе
Къая ранланы кёксюл бузлары.
Шууулдайдыла терен ёзенде
Тар къулакъланы шоркъа суулары.

Кюн къыздырады, кёрюнмей булут,
Баш кёлтюрелле ёхтем наратла.
Кёзлеу суула таркъайыб, къуруб,
Ачысайдыла джолоучу атла.

Таракъ тишлеча, джити къаяла,
Сың къатхандыла, тамам къубулуб.
Тюз тёпелеринде къуш уяла
Джашыннгандыла, бизден бугъунуб.

Сынагъанмысыз кюн бузулгъанны,
Кѣргенмисиз тауланы тебиб?
Джел быргъайды чѣргеб болгъанны,
Сууукъ джангурну къуяды себиб.

Къара булутла басыныб кѣкге,
Къаралгъандыла, таула, чегетле.
Джыламуқъларын тѣгелле джерге
Суу бойнунда битнучю джеркле.

Тубан, ёзенден ма къайнаб чыгъыб,
Урады ёшюн кѣк къаялагъа.
Къара чегетге къонуб, чулгъаныб,
Джол къоратмайды, тебмейди алгъа.

Кѣк ачы джашнаб, титирейди джер,
Кѣз байланганча, болуб къарангы.
Джан-джанын ашай, улуйду бу джел,
Кѣрюнмезчады кюндюз ауангы.

Алай кюнню тыяр кюч къайда,
Истем болмайла анга булутла.
Кѣк чууакълай озалла айла,
Джылыууну суйген бу таулу джуртда.

ДОММАЙ

Кёк къаяла, кёкге тирелиб,
Иссилейле джай чилледе.
Ма къалкъадыла къанат кериб,
Ётгюр тау къушла ёргеде.

Тюшюмдеча болуб, былайда
Уяныргъа къоркъама мен.
Джангыдан туугъанча дунягъа,
Джарыйма, тансыкълаб келсем.

Къулакъладан, къонгур доммайла
Ёкюргенча, келеди таууш.
Боранлайла зем-зем шоркъала,
Сакъдыла таула, хар аууш.

Узун назла, субай нызыла
Кючлегендиле юсюнго.
Кетерге къоркъуб мен ызыма,
Кёб булджутханма кесими.

Кюсей эдим сенде доммайла
Сюрюу болуб отларыкъларын.
Кюнбетледе, ёкюрюб, буула,
Бир-бирлерин джокъларыкъларын.

МЕКЯМЧЫЛА

Терезеден биз къарайбыз кюн сайын,
Сейир болуб, терк ишленнген юлге.
Сансыз этмей джылны сынгар бир айын,
Акъ кырпычланы сюейдиле ёрге.

Мекамчыланы алтын къоллары,
Джан аурутуб, джасайдыла шахарны.
Бузча, сыйдам этиб ташдан джолларын,
Кёз алдарча, арну этелле аны.

Бир къауумла къарайла тогъуз къатдан,
Суююм бериб, мийик юйле, орамла.
Сейир болуб, алгъыш этелле къартла, —
Мекамчылагъа разылла адамла.

Джарытадыла, кюндюзча, болгъанны.
Джылытадыла къыш отсуз юйлени.
Мекамчыла берелле бу саугъаны,
Джашасын деб тынчлыкъда хар юйдеги.

СОКЪМАКЪ

Тубан басхан боранлы кече
Аджашдырмай джолунгу джокъла.
Кюртню джыра, джарладан ёте,
Саладыла адамла сокъмакъ.

НЕНЧАДЫ ДЖАНЫ?,

«Барды, — дейдиле, — кызыны кыркъ джаны», —
Джашла уа чамгъа буралла аны:

«Аллай тулпарны табчы сен излеб,
Джангыз джаны да адаргыды», — деб.

«Таукелсиздиле, кыайда кыркъ джюрек!
Келин элтебиз баш уруб, тилеб».

«Джалыныргъа» уа эринмесин джаш:
Джюрек селешсе, эрийди тау, таш.

Ким санагъанды, айт, кызыны джанын?
Джашдан ингичгед хар кызыны саны.

Алай а джокъду ёлчелеяллыкъ
Ананы кючюн базманнга салыб.

Эмчек сютю бла тирилтиб бизни,
Джашау джолуна юретиб тизди.

Боран келсе да, джауса да къар, буз,
Чыгъады сакълаб бизни джукъусуз.

Юйдегилениб тургъанлы бери
Азмы кыйнайды махтагъан эри!

Сабийи ауруб, юйюн джунчутса,
Не хаман кесим айтхан деб турса,

Табхан анача кимди эзилген?
Аны ол джюгюн къайсыды билген?

Олду джаратхан бютеу дуняны,
Бармыды бюгюн билмеген аны?

Ол хар биринги саулугъун сорур,
Айыбдан сакълар, ийнакълар, къорур,

Табмайды тынчлыкъ, билмейди ары, —
Къайдан табады быллай бир къарыу!

Ала саулукъдан кёребиз джарыкъ,
Джашны, къартны да джюреги джарыб.

Джаны ненчады? Излемей санын,
Хар тиширыуну аягъыз джанын.

ЕМЮРЛЕ

Минг-минг ёмюрле озгъанла джертин,
Ачаргъа излей джашауну бетин.

Къайсыды былген аланы санын,
Хапар айталлыкъ, барын да таныб?

Баралла кетиб, бир-бирин сюре,
Озгъан келликни кёб тюшюндюре.

Джангылыкъ таба, чучхуй, тюзете,
Бири бирине акъыл юрете.

Чыгъа эсе да арада сёз, дау,
Саркъыб агъалла болмайын тохтау.

Бири биринден джанлай, ташая,
Нени да онгун Джерге кенг джая,

Джангы ёмюрле, дженгил ёмюрле,
Иелик этиб энтда келирле.

Бизден да эсли, обур тёлюле,
Дунияда тюзлюк бегиб кёрюрле.

Бизни ёмюрге махтау айтырла,
Джулдузланы да сынаб къайтырла.

Къорайды ёмюр ёмюрню ызлай,
Келлик заманга сукъландыргъанлай.

ДЖАНКЪЫЛЫЧХА КЪАРАСАНГ...

«Джылны къайсы заманын
Сюесе?» — деб, тенглерим
Сорадыла кюн сайын,
Зыраф этиб сёзлерин.

Къайсы чакъны сюеме?
Сормагъанма кесиме.
Аны тюзюн билирге
Келмегенди эсиме.

Джаз айтдырады алгъыш,
Джай джашнайды чайкъалыб.
Акъ джибекча, тюшер къыш,
Къач — алтынча саргъалыб.

Адам кёз-баш бермезча
Джылны бармыды чагъы?..
Таб, боранны, джелни да
Болуучанды бир джагъы.

Алай а мен ашыгъыб
Сакъламайма кеченн,
Ингирни, къачны, къышны —
Тюз эс джыйгъандан бери.

Иймеселе разыма
Терезеге джабылуну, —
Джарыкъ болсун барына
Кёзледен ташлаб ауну.

Сейрди да чууакъ танг,
Кюн таякъла юйюнде:
Джанкъылычха къарасанг, —
Джангур джауа тубюнде.

СЕН ДЖАШАР ЮЧЮН

Кече, кюн да кетмей меня эсимден
Сен тураса кёз туурамда, ышара.
Не келсин, озгъанбыз сени кёрюрден
Ёмюрлюкге бегигенди да ара.

Джер этекде мен джан бере турсам да,
Сени кёрюрге сюркелиб келирем
Сен сагъатны джашар ючюн дуньяда,
Джашаууму мен саулай да берирем.

Кёб затлагъа ёкюнеме бюгюн мен,
Кетерсе деб келмей эди эсеме.
Сеннге разы болгъанымы джюрекден,
Айталмайын тургъанма мен кесинге...

Джанынгы да аямай эдинг бизден,
Сюймеклигинги джокъ эди къыйыры.
Энди кечмеклик тилейбиз биз сенден,
Бизден къайтмай къалды, анам, къыйынынг.

ДЖЕРЛЕЙ БИЛСЕ

Мен заманны джаза тургъанма, —
Унутургъа болмайды аны,
Къууаныргъа ашыгъама,
Сен замандан игилик табыб.

Эмилик атча, салдырмай джюген,
Ташаяды къарам-къарамдан.
Тюшеди тюбге эринчек, дюрген,
Таб, тигим да алалмай андан.

Къайта билмейди къолдан ычхынса,
Сен къараб къаллыкъса ызындан.
Кёб иши тынар, анга сен ийнан,
Джерлей билсе заманны адам.

ХАЛКЪНЫ ДЖЮРЕГИ

Бек сюеме мен халкъ джырланы,
Кетмейдиле чырта эсимден,
Джырласынла хаман аланы,
Тынгылаб турлукъма эжнуге.

Халкъ джырлада — халкъны джюреги,
Аны джашауу, аны сагъышы.
Халкъ джырлада — халкъны тилегн,
Аны иннети, аны алгъышы.

Олду кесин былай сюйдюрген.
Джюрегинги джауун ашагъан.
Бурундан да хапар билдирген,
Таб, къартлыкъ къатылмай джашагъан.

Халкъ джырлада — халкъгъа сюймеклик,
Халкъны бети, аны намысы.
Хар джырлагъан, аланы билиб,
Тыйыншлы джырны танысын.

ДЖАРА

Къолунгдан келсе, кимге да джара, —
Ашхылыкъла унутулмайла.
Себеб джокъ эсе сенден адамгъа,
Зараныг да джукъмасын анга.

ДЖЫЛЛА КЕТДИЛЕ

Анам джерге тюшген кюиледе
Джер бла тенг эди джюрегим.
«Шо, мен анга болалсам негер...».
Джокъ эди башха тилегим.

Джылла кетдиле. Энди сорсанг а,
«Джашаргъа сюеме» дерикме.
Аны ючюн мен, керек болса,
Джаннган отда да кюерикме.

Табхан анангдан бек сюерча,
Джашау некди былай багъалы?
Нек кюсейбиз, отда кюйсек да?
Айыралмай барама аны.

ИЙНАНЫБ ТУРАБЫЗ

«Адамча джаша, тенгии тута бил», —
Деб юретирге ёчбюз джашланы.
Арагъа кирсе бош сёз, джалгъан тил,
Терк унутабыз кесибиз аны.

Татлы джашагъан джууукъ хоншула
Саламлашмай да озалла джолда.
Таб, бир арбазда тургъан абсынла
Азмы туталла, айт, аууз къара!

Уууакъ гурушха турса тенгледе,
Ол этмеймиди аланы мыдах?!
Бек тансыкълайла узайса кѣзден —
Быланы барын кѣребиз сынаб.

Енгелешуню неди чуруму,
Айры болурча тюз от хоншула?
Джеягиллик эсе сылтауу муну,
Нек тюшюнмейле сора адамла?

Биз кесибизни кемсиз сюебиз,
Нек унутабыз, айт, къалгъанланы?
Биз дюргенлик бла джаннга тиебиз,
Бош, керексизге къыйнаб аланы.

Бизнича джокъду дуняда киши ---
Деб, ийнанганла кѣбдюле анга.
Ким да таныса къарыуун, кючюн,
Тартыныр эди кесин махтаргъа.

КЕЗЛЕ

Биз ненча кёзню кёребиз кюнде,
Кюле турганла бизге суюдюрюб,
Керти мыдахла, тамам дюргенле,
Уялчакъла уа бирча суюлюб.

Кими — алакёз, кими — къаракёз,
Кёбдюле чууакъ кёкге ушашла.
Джитилигине табмай киши сёз,
Учуб теберге хаб-хазыр джашла.

Хыны, кука да барды алада,
«Бир джазыкъсын», — деб сынаб къарагъан.
Ол кёздеде уа, къыйналмай хазна,
Джашауну саулай кёрлюкдю адам.

КЪАРТЛЫКЪ

Джашайдыла эки суйген тенг,
Бир юй болуб, къартлыкъгъа дери.
Ала айтыб къайсыды эшитген
Къыйнар сёзню эртдеден бери.

Дерслерин бирге окъугъандыла,
Тебсегендиле, бир тойгъа кириб.
Бир тебсиге олтургъандыла,
Бир-бирине чам эте, кюлюб.

Сабийлери, таб, туудукълары
Ма джетдиле болуб болушлукъ.
Хар бирине къонакгъа барыб,
Сыйлаталла, табсала бошлукъ.

Агъаргъанды Нюрджанны чачы,
Азыб, онгуб, болгъанды хубар.
Эри сынаб сорады ачыкъ:
«Нек болгъанса сен былай чубар?

Седирейдиле тишлеринг сени,
Джохар чачынга ургъанды чал.
Иерча къолдан сен джюгенни,
Къысха джетиб къалды да болджал...

Къартлыкъ джетиб, ауур къымылдай.
Къалмагъанды бурунгу нюрюнг.
Алгын кёз бла мен къараялмай,
Сагъышдама, айтайым тюзюн».

Джерге къарай, ахсыныб Нюржан,
Табалмайды мадар джанына.
Билмесин суююб аны да бир джан,
Ол джукъламай чыгъады тангнга.

Къыйналмасын Нюрджан алагъа.
Арбаз толу юйюр болгъанды.
Кюрешгенди элге джараргъа,
Къалгъан зат а бары джалгъанды.

Сынчыкълыны эслеб, кесин да
Аямайды хатерсиз заман,
Къатыныны тизмей несин да,
«Мен а?» — десе, джокъ эди заран.

УКРАИН ДЖЫРЛА

Украин джырла, сюеме сизни,
Турлукъ эдим хаман тынгылаб;
Мингни ичннде мен таныр эдим
Макъамыгъыздан, сизни ангылаб.

Джырда, Шевченко, — сени ауазынг,
Шош Днепр сууну шууулдагъаны,
Дангыл тюзлени салкъын аязы —
Анданды джырни сейир болгъаны.

Украинаны чууакъ кёгюнде
Чыгъадыла жарыкъ тауушла.
Ма, энди жангы, эркин юйюрге
Къарнаш болгъанбыз, джокъду кенг, башха.

КЕЗ ДЖАРЫГЪЫБЫЗ

Акъ булутлагъа сукъланыб кёкде,
Отум жанмайды къара тубан бла:
Джерге салыныб таудан мийикден
Басханды бизни, анда джубанмай.

Таб, къызгъанганча дуння жарыкъны,
Излейди кёзю байлаб къояргъа.
Ол зарланганын бизге танытыб,
Джашнагъан джерни къара бояргъа.

Кёкню, кюнню да джашырыб бизден,
Гаммойланады, дингизча кёбюб.
Кёлтюрюледи тауладан, тюзден,
Джыламукъларын ол джерге тёгюб.

Кюнню уа къалай джабалыр тубан.
Тыйсынчы кече атдырмай тангны!
Айт, нек сюебиз кюнню биз былай: —
Кёз жарыгъыды ол хар нисанны.

ДЖЕРНИ КЕРМЕЙИН

Кёк бла тенгди Шахымны кёлю,
Ол джюрюдю Джерни кёрмейин.
Даулашады, ёрге сюелиб,
Кишиге да ол ал бермейин.

Билмесе да бир ишни эбин,
Излерики элни дженгерге,
Терслерики тенгин, танышын.
Санамайын бирин джёнгерге.

Сагъыш, оюм этиб кюрешмей,
Бош затха да тебрейди джаныб.
Таб, турса да сизге сёлешмей,
Танырыкъсыз кёргенлей аны.

АДАМ ДЖЮРЕК

Болат темир залимди, дейле.
Къурч а билмейди эрий, ууала.
Сослаң къая кюймейди, дейле.
Аныча кючлю болмай дуняда.

Ийнанмайма энди алагъа.
Мен кюйгенлерни кёргенме отда.
Адам джюрек къата, чыныгъа,
Эримегенди, таб, къазауатда.

Д.каханим от, окъ, тоб, шыбыла
Аны кюйдюрюб къоялмадыла.
Инджилсе да тыхсый, тыгъыла.
Тушманла аны гыялмадыла.

НАСЫБСЫЗ ДЖАН

Асыры ёчбюз биз махтаныргъа,
Махтарларын турабыз кюсеб.
Кимди суймезлик, айт, тынгыларгъа,
Ариу сёзле эшитириң билсе...

Нек кёрюнеди хар ким кесине
Эм фахмулу, озгъун акъыллы?..
Толу ийнаныб, джашаб келелле,
Анга аз да болмай аккыллы.

Башха адамда кёрмейле джукъ да,
Джаратмайдыла аланы бирин.
Кесни махтагъан фахмусузлукъду,
Махтасынла элинг, тенглеринг.

Кесинден сора къайгытысы болмай,
Хаман «мен» деб тургъан адамгъа
Ышарадыла, башларын булгъай,
Тергейдиле насыбсыз джаннга.

КУЛИЗАР

Бек таукелчнкди, джукъгъа тырмашхан,
Таб, кёкде джулдуз тутаргъа базар.
Къууанч кюнде тойгъа джарашхан,
Аллай къызчыкъды бизни Кулизар.

Ол биледи нени да табын,
Джигерликге уа кёблени озар.
Кёрмегенбиз ёзге айыбын —
Гурушхачыды ариу Кулизар:

«Къара киши» — деб атар биринге,
Биринге атар: «Кир иннетли», «Зар»,
Не этгендиле илиниб тенгле,
Сен иги къызса, бир айт. Кулизар?..

«Къанлы джауумду» десенг адамгъа,
Ол сёз кимни да джюрегин бузар.
Аллай бир къайгыы джангыз бир джаннга
Кёб туююмдюю не-е, Кулизар?!

СУРАТ

Сукъланама къуру да санга,
Сен кыйналмайса, сен къууанмайса.
Не къртаймайса, не эрикмейсе,
Кёзюнгю алмай бизни сынайса.

Сен аурумайса, не тюрленмейсе,
Сен сёз айтмайса, хапар сормайса.
Къараб тургъанлай, джукъну кёрмейсе.
Кёз къакъмай къараб, бизден тоймайса.

КЮСЕИЛЕ СИЗНИ

Кыйын ашырдым мен джай чиллени,
Кюнню джарыгъын кёрмейин юде.
Тансыкъ этмейин, керти тенглерим
Джокълаб турдула мени хар кюнде.

Сиз билемисиз, ауруб джатханла
Къалай кюсейле сизни кёрюрге?
Кече ташайыб, тюз танг атханлай,
Къараб башлайла терезелеге.

Джанлаб озмагъыз сиз больницадан —
Шо, эринмегиз ары къайтыргъа,
Ауурсунмагъыз элден, джашаудан,
Билгенигизча, хапар айтыргъа.

НЮРЮ БЛА

Кёлтюрмесинле чёбюнгю,
Къоратмасынла джел-къуз,
Алдырмазча тылпыуунгу
Къысмасынла боран-буз.

Кюн да къысыб кюйдюрмесин,
Эркелетсин нюрю бла.
Сен бир ачыуну билмейин,
Джашарыкъса кюнюнг бла.

Нек? — десенг а, кесинг кюнсе,
Джюреклене джылытхан.
Хар кимни да кёлюндегин
Сенсе былай джырлатхан.

Джурту болгъан ётгюр болур,
Сынамаз ол мугурлукъ.
Хорламлыды аны джолу,
Джигитлерин суюд джурт.

КЪЫЗБАЙ

Махталмайды къачан да къызбай,
Къайсы халкъ да сёгедн аны.
Тенглерине, джунчууукъ къызлай,
Тизедн къоркъгъан хапарын.

Иинанмайды къызбай кёзюне,
Эс ташлайды, экили кёрюб.
Аджалы джетиб, джигит бир ёлсе,
Аджал келгинчи, къызбай минг ёлюр.

КЪОНАКЪ

Къонакъ кирсе арбазгъа.
Юйге келеди къууат.
Джолун, ызын сормазла, —
Айхай, къойса уа уят.

«Къонакъ къойдан джууаш!» — деб,
Олтурады тартына.
Басынадыла бирден
Келиб аны къатына.

Этелле къонакъбайлыкъ,
Къурайдыла той, оюн.
Кимди, айт, махтау аллыкъ
Быллай адебни къоюб...

Болур ючюн къонакъбай,
Къонакълаб бар да сына.
Башларса андан сора
Этгенниги азсына.

БИЛМЕЙБИЗ

Къыщ тышсе, сууукъсураб,
Сакълайбыз джазны.
Джаз джетсе, кюнню сакълаб,
Кюсейбиз джайны.

Джай чилледе, иссилей,
Излейбиз жангур.
Ол келсе уа, биз кюнню
Джокълайбыз жангыз.

Кече эсе, ашыгъыб,
Сакълайбыз тангны!
Нек эригебиз къаныб? —
Билмейбиз аны...

Кёлюбюзге джетмеклик
Болгъанды къыйын.
Сен адамны джюрегин,
Ойнама къыйыб.

Бир жанкъылышча джашнар,
Бир эрир джюрек.
Тюз иннетде хар башлам
Джайылсын юйреб.

ЧОМУР

Ышанлагъа ийнанганла
Кѣб тюбейдиле меннге.
Сейирсинмейдиле анга
Эште туруучу тенгле.

Къуру челекле чыкъсала
Аллай бирни джолуна,
Тебеди, уруб алырча,
Таякъ болса къолунда.

Джол къоймайын озгъанлагъа
Чюйресине къарайды.
Беиш этеди алагъа,
Адебсизге санайды.

Киштик чыкъса уа аллына,
Отдан кѣлек киеди.
Джюрегин басалмай, ийнан,
Къыйналады, кюеди.

Къол аязы кичисе уа,
Къууанч тыбырлы болур.
«Ачха тюшеди энди уа...» —
Деб къууанады Чомур.

Эрни кичнсе да аны,
«Джангы эт къабама», — дер.
Джаш болгъанча буту, саны.
Чам хапарланы тизер.

Бурну суйюннген заманда
Тин киреди Чомургъа.
«Ма, джетдиле, — деб, — къонакъла»,
Чабады ашха-суугъа.

Тюзмюдюле бу ышанла,
Сезалгъанмысыз бир джукъ?
Кёкню да тивтген иясанла
Къыйналырламы, джунчуб!

Джюрюйдюле тюш, ышан да,
Этдиредиле умут.
Бирине да сен ышанма, —
Джарыкъ дуниягъа туууб.

Сал да бир чекчи базманнга
Ушашы бла джалгъанын,
Сен билликсе ол заманда
Бу джахиллик болгъанын.

Ышан бары керти эсе,
Нек билмейбиз боллукъну?...
Къууанч, бушуу келгинчиге,
Биз сезалмайбыз джукъну.

Чууакъ кюн булут чабханча
Къууанчлы элибизге,
Ышан, тыш да бермей файда,
Мутхузлукъдула бизге.

КЪУУАНА БИЛСЕНГ

Тюз адамгъа аманлыкъ билсенг,
Къайдан болгъун сора сен иги.
Бош илинме хар чурумгъа сен —
Кенг джолну да болады тиги.

Сен къайсыны да ашхы затына
Разы болуб, къууана билсенг,
Керекли кюнде къол узатырла —
Ким да болур, ийнан, сеннге тенг.

Бош ишеклик кетсин джюрекден,
Санамагъыз кемге кишини.
Башха адамла, узакъла, кенгле
Махтасынла хар ишигизни.

НЕДИ?

Къадалгъан иши джетмесе кёлге,
Болмаса джашаугъа дагъан,
Бир башха мадар излемей ёзге,
Кесин терслерге ёч болур адам.

Аллай кюнлери болады аны,
Кеси кесин да кёрюб болмагъан,
Мутхуз атханча кёрюнюб тангы,
Ол Менме. — дейди, — чыртда онмагъан».

Сени къолунгдан келмезлик неди,
Эркиши тюлдю терк тагъаланнган.
Джашауда сынаб ким да биледи,
Къаджыкъмаучуну сайлайды заман.

ХАТЕР

«Хатер неди? — деб бир соругъуз сиз,
«Билмейме», — дерик чыкъмаз бир адам.
Джетген кюнде да сынаб кёрчюгюз,
Кимди хатер бла керти джарагъан?...

Камсык сабийге биз ачуулансакъ.
«Шо, джаш хатеринг болмаса...» — дейбиз.
Къартла, чамланыб, оздурсала да, —
— Ай, къарт хатеринг... — деб симсирейбиз.

Терслик чыкъса да тиширыуладан,
Биз хатерлерин кёребиз, тёзюб,
Хатер бла басым джюрюб арада.
Къодулу болмаз учхара сёзюнг.

Не затды хатер? — Адеббликди,
Орчагъа тюшюб сабырлыкъ салгъан,
Ол кечмекликди, ишленмекликди, —
Тынч тюл эсе да хатер эталгъан.

ТАБМАЙБЫЗ МАДАР...

Биз къара джерге
Сени элтгенли
Ненча ай кетди,
Ненча джыл ётдю,
Билмэйсе сен!

Юйюнг, туудугъунг,
Хоншунг, джууугъунг,
Къаллай бир тыхсыб,
Джыламуку тёкдю,
Билмейсе сен!

Сен кљууат салгъан
Огъурлу арбаз
Ёксюз болгъанын,
Сенсиз къалгъанын
Кёрмейсе сен!

Татлы тенглеринг
Тансыкълаб сени,
Ахсынганларын,
Не айтханларын
Эшитмейсе сен!

Эм гитче джашынг,
Агъарыб башы,
Мугур болгъанын,
Тюрленген халын
Кёрмейсе сен.

Къатынга келиб,
Ёрге сюелиб,
Бир сёлеширге
Кюсеем сеннге,
Ол мадар къайда!

«Къалайса, анам?» —
Деб сорсакъ хапар:
«Бу нт ауруугъа
Табмайма мадар», —
Дей эдинг сен.

Къоратыб сени
Къарангы кѳрге,
«Ол ауруу» бизни
Къаратды джерге,
Табмадыкъ мадар.

Джингирик эли
Хоншунгду энди.
Кюнбет талада
Чагъым къабырла
Алдыла сени.

Тансыкъ болгъанбыз,
Оноу сорабыз,
Кѳрмейбиз къараб,
Эшитмейбиз джууаб,
Къалай этейик?

Теберди Къобан
Озады сарнаб.
Джюрек ачудан,
Ташланы къармаб...
Билмейсе сен?

Джингирик таула,
Сир къатыб саудан
Сакълайла сени
Джелден, суукъдан.
Рахат джат, анам...

КЪАЧХЫНЧЫ

Биз билебиз къачычуланы,
Зорлукъ дуниядан къутулуб.
Терслемайбиз биз аланы —
Азаб чекгендиле, тутулуб...

Джыйгъан эдиле патчахла, ханла
Бютеу джашауну ууучха.
Болгъанла тузакъдан къачханла,
Чыкъгъанла ачыкъ урушха.

Сен а къачханса, джуртунгу къоюб,
Тиймегенд киши джанынга!
Къалай кетдинг бетинги джоюб?
Бек сейирсинеди таныгъан.

Бар эди да юйюнг джашаргъа,
Ишлеенг суйген джерингде.
Атлана эдинг сен кѣб шахаргъа,
Джер, суу кѣрюрге хар кюнде.

Тынчлыкъ излеб джангыз башынга
Къалай атдынг туугъан джуртунгу?!
Сен баш ура, кимге табына,
Терк унутулур, таб, тукъумунг.

Атыб кетдинг туугъан анангы,
Ташладынг ѳсген элиги.
Джерге къаратдынг табхан балангы, —
Сен кюсемезмисе термилиб?!

Тиширыуунг киеди къара —
Ол ѳлгеннге санайды сени.
Энди сеннге бителди ара,
Къайтама десенг да бери...

МАРДЖАН

Марджан, термилиб
Джатады, ауруб —
Къайтмайды дженгил,
Бир кетсе саулукъ.

Киргенди эри
Мутхуз кёрюне.
Ол билмей эди,
Арый, эрине.

Сакълайды джашы
Чеклени джаудан.
Сагъыш басханды
Анасын саудан.

Къызы Ханипа
Къоюлуб келсе.
Эгечи джолда
Аджалсыз ёлсе.

Айт, ёкюнмейин
Не этсин Марджан?
Анга эзилмей
Тёзерми бир джан!

Къайдан чыгъады
Билдирмей чырмау?
Тыймазча аллын
Не къая, не тау?!

Аман джорала
Этеди Марджан
Джангыз джашына
Кемсиз сагъышдан.

Неге тубейди,
Не болуб к'айтыр?
«Чырмалса, — дейди, —
Ким келиб айтыр?»

Эгечине да
Табмайды мадар.
Экисинден да
Излейди хапар.

Айхай, анасы
Болса Марджанны,
К'ыйналмаз эди
Аллай бир джаны.

Кенг дунияда
Ёлюм ачыдан
К'утулур мадар
Табмайды Марджан.

Агъарыб чачы,
Болгъанды сазбет,
Табмайды излеб
Джюрекке себеб.

Чууакъ кюнде да
Келир барамта,
К'айсы болса да
Юйге, орамгъа.

Тынч эсе сора
Белни к'ятдырг'ан,
Саг'ышсыз джук'лаб,
Тангны атдырг'ан.

Нек ахсынабыз,
К'елтюрмей башны?..
Таб, унутабыз
Джук'уну, ашны.

Бушуу сормайын,
Тюшсе оджак'дан,
Джунчуб к'ялмайын,
Тюшонсюн Марджан.

Ауруу, ёлюм да
Келликле, джок'лаб,
Турмаг'анлык'г'а
Биз джарсыу сак'лаб,

Кетмейди бир джай
Джангурсуз, джелсиз.
Неге да чыда,
К'ялмасанг элсиз.

Джашауунг болур
Чууак' булутлу...
Тас этмейин тур
Иги умутну.

САМАРКЪАУ

Билмейле самаркъауну,
Джанларына тиеди.
Айтмаса да сылтауну,
Ким да чамны сиеди.

Чамда уа джокъду айыб,
Джарытады джюрекни.
Селекеге сагъайыб,
Биз кёребиз бек кёбню.

Ауур сёздю селеке.
Терк джетеди ол джаннга.
Сагъыш этсенг, хиликке
Окъ джарады инсаннга.

Хиликке да бедиди.
Къыйнар ючюн айтылган.
Ол ыйлыкъды сёгюшдю.
Джюрегинге къатылган.

Селеке бла хиликке —
Бирча ушаш эгизле.
Ала джюрюб тюзлюкге
Эшитгенмисиз ёмюрде?!

Самаркъаугъа тёзсюнле, —
Ол салмаз сениге джара.
Тенгле тенгча ёссюнле,
Джюрюсюн чам, накъырда.

Юлюшсюзсе джашаудан,
Чам-оюнну билмесенг.
Накъырдачы болсанг сен,
Кёб табылыр таныш, тенг.

Неди сора самаркъу,
Джюрекленни кыйнарча?
Тюл эсе да къанлы джау,
«Дыгъы» этмез нйнарча.

«МЕНДЕН БЕКМИ СЮЕДИЛЕ!»

(С а б и й л е г е)

Урушады анам меннге.
Хош болмайын джюреги,
Келселе чакъыра тенгле
Бирер джерден бирери.

«Тебрегенсе биягъы сен
Дерслеринги унутуб.
Баш алыб кетесе юйден,
Мени сёз бла джунчутуб.

Ах, билмейсе сен заманны,
Къайтмай, озуб кетерин.
Ишден къачхан адамланы
Хомух, мухол этерин...»

Бу сёзлени хар кюн сайын
Мен эшитеме анамдан.
Сорадыла, айырмайын,
Сейирсиниб адамла:

«Тюппе-тюз айтады ананг,
Абынма дейди сеннге,
Ол сюеди болсанг адам, —
Не излейсе сен ёзге?

Айтады ол ашхы умут бла. —
Болма анга сууукъ, буз.
Ананы къачын унутма», —
Дейди меннге хоншубуз.

«Табыб ёсдюрген ананы
Джетемисе кёлюне?
Къыйнаймыса энди аны,
Бой салмайын сёзюне?» —

Деб сорады хаман устаз,
Меннге тынчлыкъ бермейди.
Келселе джай, къууатлы
джаз,

Сейир халны кёрмейди.

Менден бекми сюедиле
Ала мени анамы?!
Бек багъалы кёрюнеди
Хар кимни да адамы.

Тынгылайма хар бирине.
Айтханларын эшитеме.
Ишге джетсе, кёбюсюне
Сюйгенимча этеме.

Дерсге къараб туралмайын
Ашыгъама орамгъа.
Устазла уа хар кюн сайын
Келедиле анама, —

Деб хапар айтады бизге
Камсык джашчыкъ,
джашырмай.
Къошулабыз биз да сёзге,
Башын сылаб ашырмай:

«Болалырмы сеннге ана
Сени табхандан башха?
Энди олтур да бир сана
Кетген заманны бошха.

Сен адам бол, деб къадалыб,
Кюрешелле устазла.
Ару хали, билим алыб,
Тюбер ючюн сен джазгъа...»

БАШЛАРЫ

- Джер 3
Малжъар 4
Бар эсе къууанч 6
Сени миллетинг 7
Айталмай 9
Бойсун 10
Тюбемегенме 11
Тауда 11
Кюн ышарды 13
Джан дарман 14
Тегерегинге къара 15
Ганышла 16
Джұлдузла 16
Макъам 17
Сабий туугъанды 18
Къайсыды онглу? 19
Кюнле 20
Тамблагъа ашыкъ 21
Неди суйдюрген 21
Нарат 22
Керти тенг 24
Шоркъа тавуш 24
Тыймайды 25
Кимни сюесе 26

Тансыкълаб	27
Ушашлыкъ	28
Атмаз	28
Адеб	29
Джамчы	30
Даурбаз	31
Багъырла	32
Абдуллах тенгиме	34
Къулачым джетсе	35
Тырмашхан	35
Бизни юретди	36
Сёлешир чагъын	37
Тёзюм	38
Нек побейдиле	39
Джыр	40
Джауум	42
Терек бла адам	43
Теберди башы	45
Доммай	47
Мекямчыла	48
Сокъмакъ	48
Ненчады джаны...	49
Ёмюрге	50
Джанкъылычха къарасанг...	52
Сен джашар ючюн	53
Джерлей билмесе	54
Халкъны джюреги	55
Джара	55
Джылла кетдиле	56
Ийнаныб турабыз	56
Кёзле	58
Къартлыкъ	58
Украин джырла	60
Кёз джарыгъыбыз	61
Джерни кёрмейин	62
Адам джюрек	62

- Насыбсыз джан 63
Кулизар 64
Нюрю бла 65
Сурат 66
Кюсейле сизни 66
Къонакъ 67
Билмейбиз аны 68
Чомур 69
Къууана билсенг 71
Неди? 72
Хатер 72
Габмайбыз мадар 73
Къачхынчы 76
Марджан 77
Самаркъау 81
«Менден бекми сюдиле!..»
(«С а б и й л е г е») 82

Хубиев Осман Ахияевич

Родная земля

Стихи

на карачаевском языке

Редактор А. И. Кубанов.
Художник В. Я. Говорков
Худ. редактор М. П. Бертник
Тех. редактор М. П. Перепадя
Корректор К. А.-К. Салпагарова

Сдано в набор 5-ХІ-1975 г.
Подписано в печать 25-ІІ-1976 г.

Формат 60х90^{1/32}

Физ. п. л. 2,75.

Уч-изд. л. 2,54. Заказ № 6120.

Тираж 1000 экз. ВУ 45556.

Цена 27 коп.

Карачаево-Черкесское отделение
Ставропольского книжного издательства,
Черкесск, Дом печати

Карачаево-Черкесская областная типография,
Черкесск, Первомайская. 47.

27 к.